

AMASYA

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası

Temmuz 2023

TGA
TÜRKİYE TURİZM
TANITIM VE GELİŞTİRME
AJANSI

AMASYA

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası

30 TEMMUZ 2023

Katkıda Bulunanlar:

Prof. Dr. Bilgehan Gülcan

Doç. Dr. Halil Burak Sakal

Doç. Dr. Üzeyir Kement

Doç. Dr. Burak Eryılmaz

Sosyal ve Stratejik Çalışmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi katkılarıyla hazırlanmıştır.

Kapadokya Üniversitesi

50420 Mustafapaşa, Ürgüp, Nevşehir

İÇERİK

1. GİRİŞ	1
2. Küresel Turizmin Analizi ve Hedefler	2
3. Türkiye Turizminin Analizi ve Ulusal Hedefler	2
4. Amasya Turizm Analizi	3
4.1. İlin Ziyaretçi Analizi ve Hedefi	3
4.2. İlin Turizm Gelir Analizi ve Hedefi	4
4.3. İlin Konaklama Analizi ve Hedefi	4
4.4. İlin Mevsimsellik Durum Analizi	5
4.5. İlin Turizm Türleri Analizi	6
5. Destinasyon Risk Analizi	7
6. Rekabet Analizi ve Rekabet Gücünü Artırma	8
7. Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarını Geliştirme	8
8. Gastronomi Kaynaklarını Etkin Kullanma	9
9. Dijitalleşme ve Akıllı Turizm Uygulamalarını Etkili Kullanma	10
10. Tematik Rotalar Geliştirme	10
11. Kent Peyzajını Düzenleme ve Rekreatif Alanları Artırma	11
12. Deneyimsel Turizm Uygulamalarını Artırma	12
13. Nitelikli Hediyelik Eşya Envanterini Geliştirme	13
14. Amasya Harşena Dağı ve Pontus Kral Kaya Mezarları'nın UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne Alınmasını Sağlama	13
15. Beyler (Beğler) Sarayı'nı Turizme Kazandırma	14
16. Kent Müzesi Kurma	14
17. Hazeranlar Konağı Sergi Konseptini Yenileme	14
18. Karavan Turizmini Geliştirme	15
19. Termal Turizm Olanaklarını Geliştirme	15
20. Amasya Musiki Cemiyeti'ni Turizm Ürünü Olarak Kullanma	16
21. Amasya'da Yaşamış Tarihî Karakterleri Tanıtımda ve Turizmde Kullanma	17
22. Tarım Turizmi Geliştirme	17

<u>23.</u>	<u>Yaylaları Turizme Kazandırma</u>	<u>18</u>
<u>24.</u>	<u>Açık Alan Macera Rotaları Oluşturma</u>	<u>18</u>
<u>25.</u>	<u>Turist Memnuniyetine Etki Edecek Olumsuz Unsurları Engelleme</u>	<u>19</u>
<u>26.</u>	<u>Etkili Bir Turizm Yönetimi Oluşturma ve Tanıtımda Bütünleşik Yaklaşımı Benimseme</u>	<u>19</u>

1. GİRİŞ

Amasya, doğal ve kültürel zenginlikleriyle Orta Karadeniz Bölgesi'nde kurulmuş bir destinasyondur. Şehirde kale, müzeler, kiliseler gibi tarihî kaynakların yanı sıra birçok doğal güzellik de bulunmaktadır. Kentin iç kesimlerinde birçok doğal güzelliği bünyesinde barındıran yaylalar mevcuttur. Bu durumda kentte geliştirilecek en önemli turizm çeşidi kültür ve tarih turizmi olarak görülmektedir. Ayrıca Kral Kaya Mezarları, kentin simgesi durumundadır.

Amasya Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası, ilin özellikle doğal kaynak potansiyeli başta olmak üzere, diğer potansiyel kaynaklarını da hesaba katarak, başta kültür ve tarih turizmi olmak üzere, termal turizm, kamp ve karavan turizmi, yayla turizmi ve macera turizmi gibi turizm türlerinde Türkiye turizminde marka değeri yaratma potansiyeli yüksek olan Amasya'ya yönelik özet biçimde ve odaklı bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Yol Haritası, ayrıca Covid-19 salgını sürecinde ortaya çıkan, yeni turizm eğilimleri dikkate alınarak güncellenen Türkiye Turizm Ana Planı kapsamında ortaya konan amaç ve hedeflerle uyumlu biçimde hazırlanmış ve Amasya'nın turizmdeki geleceğini inşa edecek yapı taşları niteliğindeki başlıkları ortaya koymayı amaç edinmiştir.

Amasya; 2022 yılında 276,5 bin yerli, 14,4 bin yabancı olmak üzere toplam 290,9 bin turisti konaklama tesislerinde ağırlamıştır. Aynı yılda ortalama geceleme 1,35 olarak gerçekleşirken, ortalama tesis doluluk oranı ise yüzde 35,6 olarak hesaplanmıştır. Söz konusu veriler, ilin potansiyeli göz önüne alındığında Amasya'nın Türkiye turizmine katkısının daha fazla artırılabilceğini göstermektedir.

Amasya Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası kapsamında ilin 2028 yılı turist sayısı hedefi, yabancı turist için yaklaşık 23,4 bin kişi ve yerli turist için 456,6 bin kişi olmak üzere toplam 480 bin kişi; turizm geliri hedefi ise yabancı turist için yaklaşık 3,05 milyon ABD doları ve yerli turist için 85,7 milyon bin ABD doları olmak üzere toplam 88,7 milyon ABD doları olarak tespit edilmiştir. Bu hedeflere ulaşılabilmesi için yapılması gereken başlıca faaliyetler ve stratejik amaçlar ile buna yönelik politika önerileri, *Amasya Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'nda ortaya konmuştur.

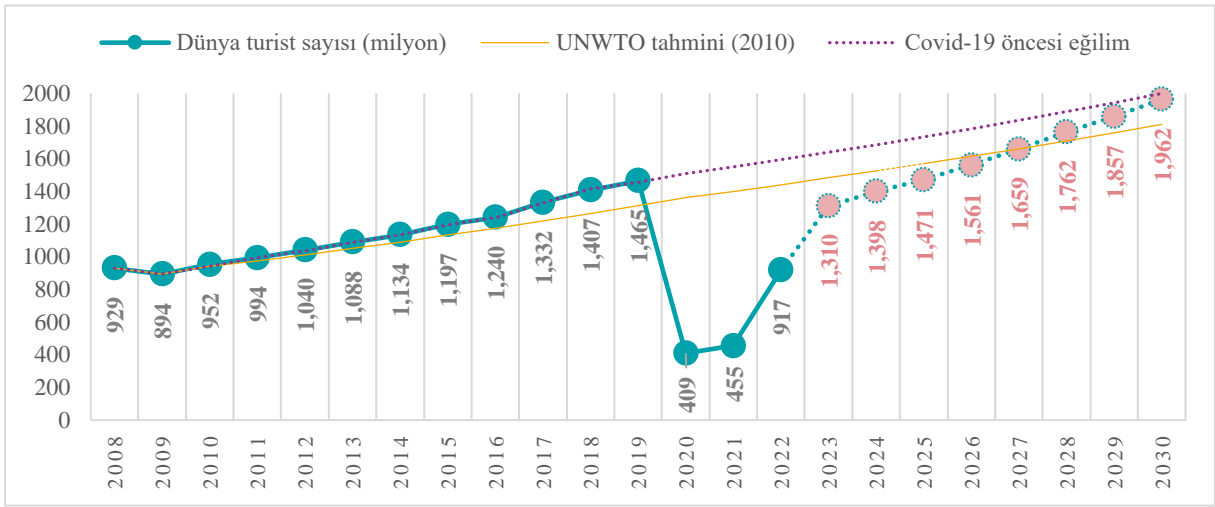
Bir destinasyonun turistik cazibesini koruyarak turizm gelirlerini sürdürebilmesi ve artırabilmesi, turizm kaynakları ve bu kaynakları turizm ürünü olarak sunmadaki gücüne bağlıdır. Kısa bir zaman öncesine kadar gelen ziyaretçi sayısı, gelir, yatak kapasitesi, lüks otellerin sayısı gibi nicel verilere göre ölçülen turizmdeki rekabet gücü, özellikle Covid-19 salgınının da etkisi ile günümüzde yerine konamayacak doğal, beşerî ve kültürel kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve risklere karşı dayanıklılığı ile ölçülmektedir. Buradan hareketle, *Amasya Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası* kapsamındaki tüm başlıklarda, sürdürülebilirlik ve dayanıklılık kavramları ilke ve yaklaşım olarak benimsenmiş, ayrıca "Sürdürülebilirlik Çabalarını Artırma" başlığıyla konu, özel ve müstakil olarak da ele alınmıştır.

Yol Haritası hazırlık sürecinde Amasya İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu paydaşları ile 11.07.2023 tarihinde çevrim içi arama konferansı gerçekleştirilmiş ve ile özel, öncelikli geliştirme başlıkları ortaya çıkarılmıştır. Ek olarak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün dağıttığı ve önceden hazırlanmış İl Politika Tespit Anketi ve İl Risk Analiz Anketi olmak üzere iki adet anket formu da il paydaşlarına elektronik ortamda iletilmiş ve sonuçları analiz edilerek metne eklenmiştir. Bu kapsamda *Amasya Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*, ilin destinasyon yönetim sorumluluğunu üstlenen Amasya Tanıtım ve Geliştirme Kurulu için sürdürülebilir ve gelir etkisi yüksek turizm gelişimi kapsamında oluşturulan başlıklarla bir rehber niteliği taşımaktadır.

2. Küresel Turizmin Analizi ve Hedefler

2019 yılında dünya genelindeki turist sayısı, 1,47 milyar kişi ve 1,49 trilyon ABD doları ile rekor düzeye ulaşmıştır. Ancak 2020-2021 yıllarında yaşanan Covid-19 salgını, turizm faaliyetlerini dünya çapında durma noktasına getirmiştir. Avrupa ve Amerika'nın 2023 yılında yaşaması beklenen resesyona da dikkate alındığında, salgın sonrası dönemde küresel turizm hacminin 2019 yılı seviyelerine dönmesinin ancak 2025 yılını bulması beklenmektedir (Şekil 2.1.).

Ocak 2023 tarihli uluslararası istatistikler, 2022 yılında uluslararası turizm faaliyetlerine toplam 917 milyon kişinin katıldığını, aynı yıldaki uluslararası turizm gelirlerinin ise 917,5 milyar ABD dolarına ulaştığını göstermektedir. Buna göre, 2022 yılında uluslararası turist sayısında bir önceki yıla göre yüzde 101,5 artış gerçekleşirken, Avrupa kıtasının uluslararası turizmdeki toplam pazar payı yüzde 63,78; Türkiye'nin uluslararası turist sayısından aldığı pay yüzde 5,6 ve uluslararası turizm gelirinden aldığı pay ise yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir.

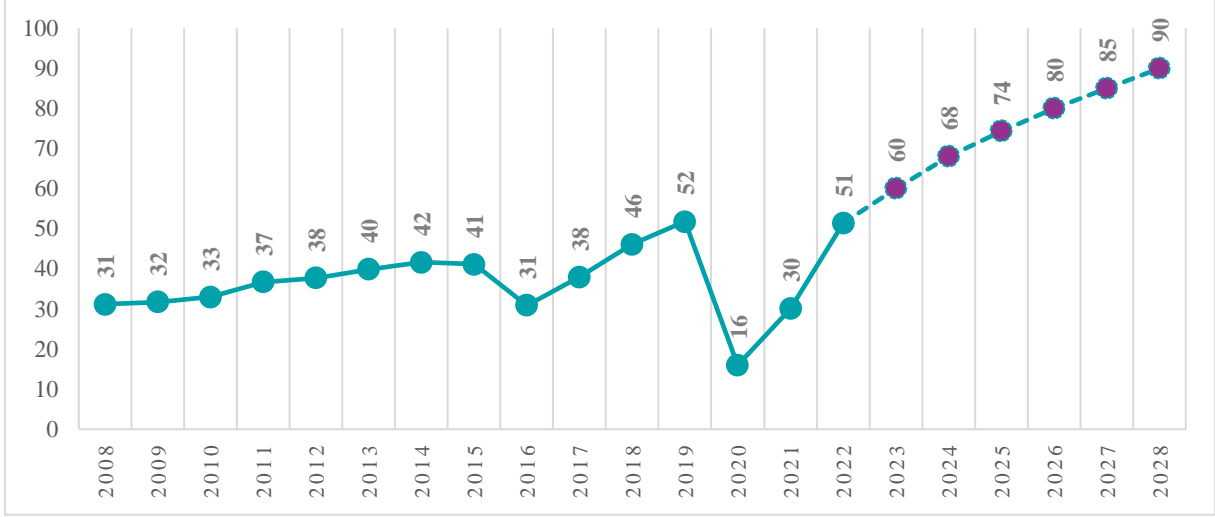
Şekil 2.1. Küresel turist sayıları (milyon kişi): gerçekleştirmeler ve tahminler

Kaynak: UNWTO World Tourism Barometer Ocak 2023 ve T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

3. Türkiye Turizminin Analizi ve Ulusal Hedefler

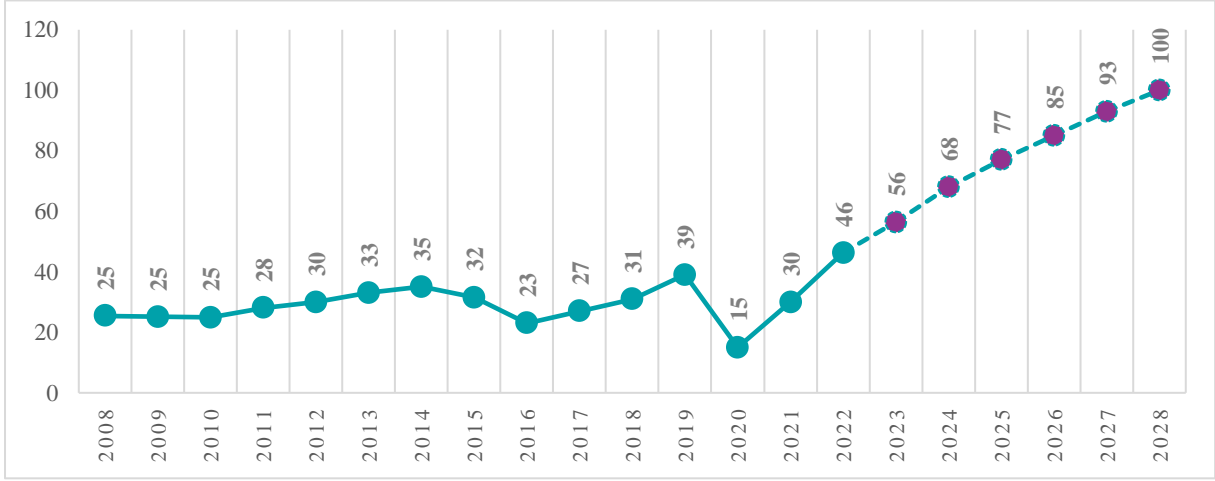
Akdeniz Havzası'nda bulunması nedeniyle önemli bir küresel turizm ülkesi olan Türkiye'de, turizm sektörünün gayri safi yurt içi hasılasına doğrudan ve dolaylı katkısı, uzun yıllar ortalamasına göre yaklaşık yüzde 11 seviyesindedir. Uluslararası ziyaretçi sayısında rekor seviyeye ulaşılan 2019 yılında Türkiye; 51,2 milyon turisti ağırlamış, aynı yılda turizmden yaklaşık 34 milyar ABD doları gelir elde etmiştir (Şekil 3.1. ve Şekil 3.2.).

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'nin turizm sektörü de Covid-19 salgınından olumsuz etkilenmiştir. Türkiye, küresel kapanma ve seyahat sınırlamalarının da etkisiyle 2020-2021 yıllarında 16 milyon turisti ağırlamıştır. Salgın sonrası toparlanma döneminde TGA tarafından yapılan etkili tanıtım, Güvenli Turizm Sertifika uygulaması ve Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı gibi yaratıcı politikalarla fark yaratan Türk turizmi, bir "V" çıkışı yakalayarak hızla toparlanmış ve 2019 yılındaki rekor düzeydeki turist sayısına 2022 yılı sonu itibarıyla ulaşmıştır. 2022 yılındaki turizm gelirlerinde ise Türkiye, 2019 yılını geride bırakarak turizmden toplam 46 milyar ABD doları gelir elde etmiş ve bu gelir seviyesi ile tüm zamanların rekorunu kırmıştır.

Şekil 3.1. Türkiye'nin yıllık ziyaretçi sayıları (milyon kişi): gerçekleştirmeler ve hedefler

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi.

Şekil 3.2. Türkiye'nin turizm geliri (milyar ABD doları): gerçekleştirmeler ve hedefler

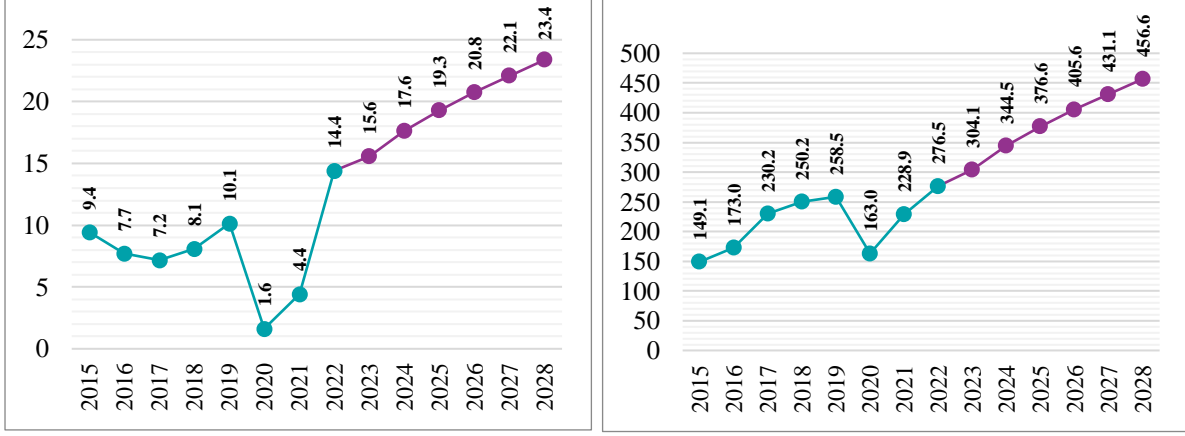
Kaynak: TÜİK, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi.

Uyguladığı turizm stratejisi ve yenilikçi politikalar ile yakaladığı büyüme ivmesini devam ettirmeyi amaçlayan Türkiye, 2028 yılında toplam 90 milyon turisti ağırlamayı (Şekil 3.1.) ve turizmden toplam 100 milyar ABD doları gelir elde etmeyi (Şekil 3.2.) hedeflemektedir.

4. Amasya Turizm Analizi

4.1. İlin Ziyaretçi Analizi ve Hedefi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı konaklama istatistiklerine göre 2022 yılında Amasya; 276,5 bin yerli, 14,4 bin yabancı olmak üzere toplam 290,9 bin turisti konaklama tesislerinde ağırlamıştır. Aynı yılda ortalama geceleme 1,35 olarak gerçekleşirken, ortalama tesis doluluk oranı ise yüzde 35,6 olarak hesaplanmıştır. İlin 2028 yılı hedefi, yabancı turist için yaklaşık 23,4 bin kişi ve yerli turist için 456,6 bin kişi olarak hesaplanmıştır (Şekil 4.1.1.).

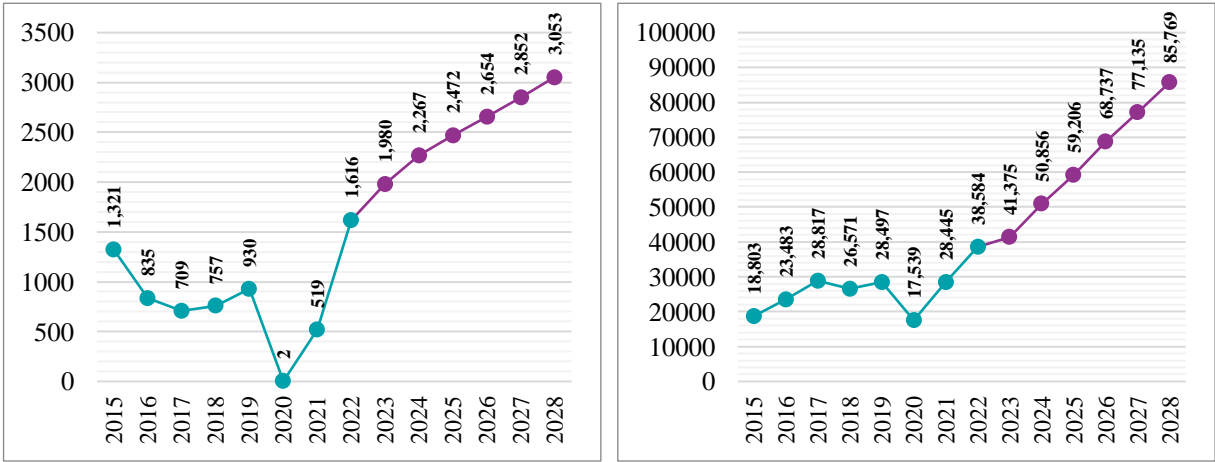
Şekil 4.1.1. Amasya'nın ağırladığı yabancı (sol) ve yerli (sağ) turist sayısı ve tahminler (bin kişi)

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.2. İlin Turizm Gelir Analizi ve Hedefi

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan turizm istatistikleri temel alınarak yapılan hesaplamalar, Amasya'nın 2022 yılında yerli turistlerden yaklaşık 38,5 milyon ABD doları, yabancı turistlerden 1,6 milyon ABD doları gelir elde ederek turizmden bir yıl içinde yaklaşık olarak toplam 40,1 milyon ABD doları gelir elde ettiğini göstermektedir (Şekil 4.2.1.).

Turizm gelirlerinde ise Amasya, 2028 yılı itibarıyla yabancı turistlerden yaklaşık 3,05 milyon ABD doları, yerli turistlerden ise 85,7 milyon ABD doları gelir elde etme potansiyeline sahiptir (Şekil 4.2.1.).

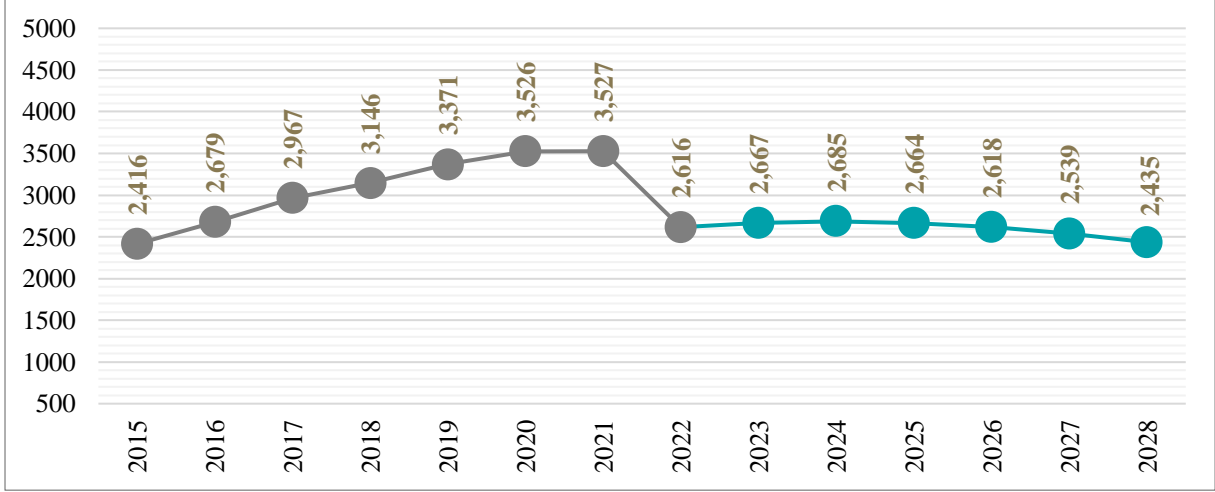

Şekil 4.2.1. Amasya'nın yabancı (sol) ve yerli (sağ) turistlerden turizm geliri ve tahminler (bin ABD doları)

Kaynak: TÜİK, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi.

4.3. İlin Konaklama Analizi ve Hedefi

Amasya'da 2022 yılı Aralık ayı itibarıyla toplam 76 konaklama tesisi bulunmaktadır. Konaklama tesislerinin toplam yatak kapasitesi ise 2.616'dır. Tesis doluluk oranı yüzde 35,6 ve ortalama geceleme 1,35'tir. İlin mevcut istatistikleri incelendiğinde, mevcut ivmenin devam etmesi koşuluyla 2028 yılında yatak kapasitesinde yaklaşık yüzde 6'lık bir düşüş göstermesi öngörülmektedir (Şekil 4.3.1.).

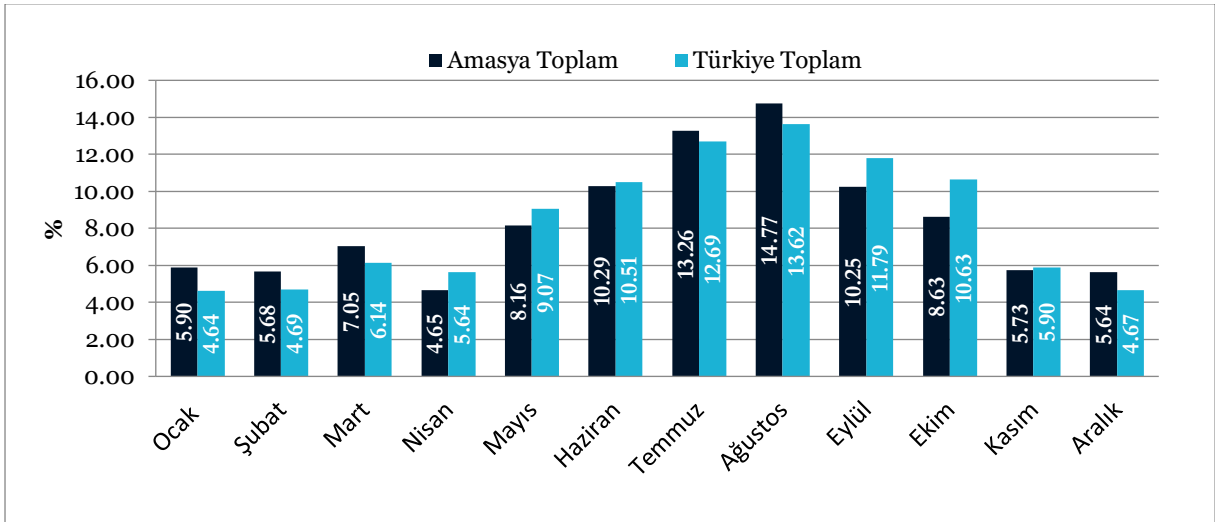

Şekil 4.3.1. Amasya'nın yatak kapasitesi ve tahminler

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.4. İlin Mevsimsellik Durum Analizi

Turizmin 12 aya yayılma hedefi, arz kaynaklarının etkin kullanımı ve etkili tanıtım çabalarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu hedef, Türkiye Turizmi Ana Planı'nda üzerinde önemle durulan bir başlıktır. Türkiye turizmi ile Amasya turizminin mevsimsellik analizi Şekil 4.4.1.'de karşılaştırmalı olarak görülmektedir. Buradan, Türkiye ile Amasya'nın mevsimsellik dağılımında paralellik olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan Aralık-Mart aralığı ile Temmuz ve Ağustos aylarında Amasya'daki doluluk oranlarının Türkiye ortalamasının üzerinde seyrettiği dikkati çekmektedir. Bazı aylarda Amasya'nın Türkiye ortalamasının altında olmasının ildeki mevsim şartlarına ve mevcut turizm türlerine bağlı olduğu düşünülmektedir. Amasya ve Türkiye genelindeki mevsimsel turizm trendlerinin, turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin ve turizm planlamacılarının pazarlama stratejilerini ve işletme planlarını belirlediği düşünüldüğünde, destinasyonların mevsimsel faktörleri dikkate almaları önem arz etmektedir. Dolayısıyla ildeki turizm hareketliliğinin ve buna bağlı oluşacak talebin yıl içine dengeli yayılması için ildeki turizm türlerinin çeşitlendirilmesi ve bazı turizm türü başlıklarındaki etkililiğin artırılması gerekmektedir.

Şekil 4.4.1. Türkiye ve Amasya karşılaştırmalı mevsimsellik durumu

Not: Veriler, yıllık toplam konaklama sayısının yüzdesel dağılımı olarak verilmiştir (2022).

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.5. İlin Turizm Türleri Analizi

Amasya'da kültür turizmi, doğa turizmi, termal turizm, kuş gözlemciliği ve inanç turizmi aktiviteleri yapılabilmektedir. Turizm türleri, ilçelere göre durum ve cazibe unsurları şu şekilde sıralanabilir:

Kültür Turizmi: Görülmeye değer birçok doğal güzellik ve kültür mirası, çoğunlukla Amasya merkezde yer almaktadır. Müzeler, tarihî yapılar, camiler, sivil mimari örnekleri açısından oldukça zengin bir yer olan Amasya'da, Gümüşhacıköy ve Merzifon ilçelerinin kültür turizmi potansiyeli oldukça yüksektir.

Doğa Turizmi: Taşova ilçesi sınırı içerisinde yer alan Boraboy Gölü ve Tabiat Parkı ile Baraklı Şelalesi, Suluova ilçesi sınırları içerisindeki Yedikuğular Kuş Cenneti doğaseverlerin ilgisini çekecek alanlardandır. Amasya'yı daha önce ziyaret edenler ve bu bölgede yaşayanlar tarafından bilinen bu alanların ulusal ve uluslararası alanda tanıtım eksiklikleri bulunmaktadır.

Termal Turizm: Terziköy, Gözlek ve Hamamözü, önemli hastalıklara da iyi gelen termal su kaynaklarının bulunduğu ilçelerdir. Potansiyellerine rağmen bu ilçelerin tesisleşme anlamında geri kaldığı söylenebilir. Terziköy'de yer alan 5 yıldızlı tesis, talebi tek başına karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Termal turizm potansiyeli yüksek olan bu bölgelere, öncelikli olarak termal tesis yatırımlarının çekilmesi ve teşvik edilmesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji): Amasya'ya bağlı Suluova ilçesi sınırları içerisinde yer alan Yedikuğular Kuş Cenneti, 352'yi aşkın kuş türünün yaşadığı ve akpelikanların Türkiye'deki iki üreme alanından biridir. Gelir seviyesi ve eğitimi yüksek olan kuş gözlemciliği turistlerinin birbirleri ile iletişimde olmalarını sağlayan e-posta toplulukları, internet sayfaları ve sosyal medya hesapları bulunmaktadır. Bu mecralarda Yedikuğular Kuş Cenneti ile bilgi paylaşılması, ekoturizm alanında uzmanlaşmış seyahat acentelerine tanıtım turları düzenlenmesi, yakın çevreden gelen ziyaretçilerin konaklama ve diğer ihtiyaçlarını giderebilecekleri ünitelerin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

İnanç Turizmi: Farklı dönemlerin mimari anlayışlarını temsil eden camiler, türbeler ve kiliseler hem şehir merkezinde hem de ilçelerde bulunmaktadır. Bu yapılardan ihtiyacı olanların restorasyonu ve korunmaları oldukça önemlidir. Yakın geçmişte ortaya çıkartılan Venk Suyu Ayazması ise kazı işlemleri ve çevre düzenlemesi tamamlandığında etkin tanıtım ile önemli bir çekim noktası olma potansiyeline sahiptir. Kaynak su; 200 yıllık tarihî bir yapıda bulunmaktadır. Bu yapı Gök Medrese Mahallesi'nde bulunan mezarlığın orta kısmında yer almaktadır. Hristiyanlar tarafından kutsal kabul edilen su ile gayrimüslimlerin çocuklarını bu alanda vaftiz ettikleri bilinmektedir. Günümüzde bölgeyi ziyaret eden Hristiyanların, bu tarihî yapıyı ziyaretleri sırasında sudan alarak ülkelerine götürdükleri bilinmektedir.

5. Destinasyon Risk Analizi

	Olasılık					Şiddet					Skor
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Küresel Riskler											
Ukrayna-Rusya Savaşının Uzaması			X					X			9
Avrupa Enerji Krizi			X					X			9
Çin-Tayvan Arası Soğuk Savaşın Sıcak Çatışmaya Dönme İhtimali			X						X		12
Kuzey Kore- Güney Kore Çekişmesi		X					X				4
Küresel Durgunluk				X					X		16
Yeni Bir Salgın Hastalık			X						X		12
Gıdaya Erişim Zorluğu/Kıtlık			X					X			9
İklim Değişikliği				X					X		16
Doğal Kaynak Krizleri (Su/Enerji Kaynakları)			X						X		12
Biyçeşitlilik Kaybı ve Ekosistem Çöküşü			X						X		12
Büyük Ölçekli Gönülsüz Göç				X					X		16
Yaygın Siber Suç ve Siber Güvensizlik			X						X		12
Yaşam Maliyeti Krizi				X					X		16
Ülkesel Riskler											
Doğal Afetler					X					X	25
Yeni Bir Salgın Hastalık		X						X			6
İklim Değişikliği ve Çevre Sorunları					X				X		20
Bölgesel Savaş ve Terör Riski					X				X		20
Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Politik Gündem				X					X		16
Siber Güvenlik Açıkları			X					X			9
Seyahat Güvenliği/Asayiş-Turiste Yönelik Tehdit			X					X			9
Enflasyon				X				X			12
Rakip Ülke Söylemi			X				X				6
Yerel Riskler											
Terör Riski		X				X					2
Sağlık (Hasta Tedavisi, Acil Müdahale)			X					X			9
Nitelikli Personel İstihdamı				X					X		16
Dolandırıcılık		X					X				4
Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerine Uyum Sorunu			X					X			9
Aşırı Turizm Talebi			X					X			9
Çevre Kirliliği ve Temiz Su Kaynaklarının Azalması			X					X			9
Radikal Akımlar	X						X				2
Deprem Riski				X					X		16
Heyelan			X					X			9
Doğal Güzelliğin Yok Olması ve Çarpık Yapılaşma				X					X		16
Tek Pazara Bağımlılık			X					X			9
Kaçak Göçmenler			X					X			9
Güvensiz Şehir Algısı		X					X				4
Somut Kültürel Mirasın Tahribatı			X					X			9
Endemik Türlerin Yok Olma Tehlikesi			X					X			9
Katı Atık Bertaraf ve Su Arıtma Problemi			X					X			9
Sel/Taşkın				X				X			12
Orman Yangınları			X					X			9
Kaya Düşmesi			X					X			9
Kent (Konut) Yangınları		X						X			6
Kent Temizliği				X					X		16
Turisti Rahatsız Edebilecek Faktörler (Dilencilik)				X					X		16

Risk Skorlaması ve Risk Puanı Sonucu

Olasılık	Çok Yüksek 5	Yüksek 4	Orta 3	Düşük 2	Çok Düşük 1	Şiddeti				
						Çok Ciddi 5	Ciddi 4	Orta 3	Hafif 2	Çok Hafif 1
Çok Yüksek 5	Yüksek 25	Yüksek 20	Yüksek 15	Orta 10	Düşük 5					
Yüksek 4	Yüksek 20	Yüksek 16	Orta 12	Orta 8	Düşük 4					
Orta 3	Yüksek 15	Orta 12	Orta 9	Düşük 6	Düşük 3					
Düşük 2	Orta 10	Orta 8	Düşük 6	Düşük 4	Düşük 2					
Çok Düşük 1	Düşük 5	Düşük 4	Düşük 3	Düşük 2	Düşük 1					

RİSK SKORU	EYLEM
25, 20, 16, 15	KABUL EDİLEMEZ RİSK: Bu risklerle ilgili hemen çalışma yapılmalıdır.
12, 10, 9, 8	DİKKATE DEĞER RİSK: Bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilmelidir.
6, 5, 4, 3, 2, 1	KABUL EDİLEBİLİR RİSK: Acil tedbir gerektirmeyebilir. Orta vadede çalışma yapılmalıdır.

6. Rekabet Analizi ve Rekabet Gücünü Artırma

Orta Karadeniz'in iç bölümünde yer alan Amasya; Çorum, Tokat, Yozgat ve Samsun illeriyle komşudur. Özellikle Tokat ve Çorum ile benzer tarihî ve doğal özelliklere sahiptir. Ayrıca Amasya, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın sınırları içinde olan ve Çorum, Samsun ve Tokat illeriyle birlikte gelişen bir destinasyondur. Öncelikle dört destinasyonu kapsayan kültür turlarının geliştirilmesi ve alternatifli rotaların oluşturulması önerilmektedir. Osmanlı Dönemi tarihî ve kültürel öğelerini bünyesinde barındırması nedeniyle Amasya, rekabet içinde olduğu illere göre avantajlı konumdadır. Şehir merkezi; muhteşem manzarası, Kral Kaya Mezarları gibi tarihî ve estetik değerleriyle turistik açıdan dikkat çekici özelliklere sahiptir. Bu açıdan şehir merkezinin kültür turlarında kullanılması ve konaklamaların destinasyona yönlendirilmesi gerekmektedir. Amasya'nın Merzifon ilçesinde bulunan havaalanının kültür turları için kullanılması önerilmektedir. Ancak uçuşlar, İstanbul harici Ankara, İzmir gibi farklı illerden çıkışlı olursa turist geliş-gidişleri için avantaj sağlayacaktır. Amasya'nın turizmde gelişim sağlaması için uluslararası tanıtım ve reklam çalışmaları yapması önem arz etmektedir. Konaklama ve turistik rota oluşumunun destinasyonda yetersiz olduğu söylenebilir. Çorum'un tarih turizminde konaklama vb. alt yapı çalışmalarında Amasya'ya göre daha iyi konumda olduğu görülmektedir. Dolayısıyla kentte doğa manzarası içeren konaklama imkânlarının genişletilmesi gerekmektedir. Ek olarak Samsun, denize kıyısı olan bir destinasyonun avantajına sahiptir. Amasya'nın, Samsun'dan devam eden veya hareket eden turları kent merkezine çekmesi için Samsun'da faaliyet gösteren acenteler ile iş birliği yapması önerilmektedir.

7. Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarını Geliştirme

Amasya Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası'nda yer alan tüm başlıklar, sürdürülebilir turizm anlayışını kapsayan ilkeler ve uygulamalar ile uyumlu olacak şekilde hazırlanmıştır. Turizmde sürdürülebilirlik anlayışı ile yerel ekonomiye katkı sağlayarak yerel halkın refahını artırmak, kültürel ve sosyal çeşitliliğin devamlılığını sağlamak, turizmin hem çevre hem toplum üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek, doğal ve kültürel mirasın korunmasını sağlamak ve ziyaretçilerin yaşam kalitelerini artırmak amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Amasya Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'nda il turizminin gelişmesi için;

- a. Turizmin doğal çevre üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- b. Turizmin kültürel miras üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- c. Turizmin yerel halkın sosyal ve ekonomik yaşamı üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- d. Etkili sürdürülebilir bir turizm yönetimi geliştirmek, ilkeleri benimsenmektedir.

Amasya destinasyonunun sürdürülebilir turizmdeki önemli hedefi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) ve Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (Global Sustainable Tourism Council) ile iş birliği içinde yürütülen ulusal sürdürülebilir turizm standartları geliştirme çalışmalarıyla uyumlu olacak şekilde, Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı kapsamında, TR-I (konaklama sektörü) ve TR-D (destinasyon) kriterlerinin turizm endüstrisinde uygulamaya geçirilme sürecinde Türkiye'de örnek destinasyon olabilmektir. Bu kapsamda TGA ve GSTC iş birliği çıktılarının Amasya destinasyonunun tüm turizm paydaşlarına (otel, seyahat acentesi, tur operatörleri ve destinasyon yönetimi) ivedilikle aktarılarak, belirlenecek hedefler doğrultusunda aksiyon planının ortaya konması gerekmektedir. Destinasyonun sürdürülebilir turizm politikalarının belirlenmesi, çevresel, kültürel, ekonomik ve sosyal yönleriyle sürdürülebilirliğin sağlanması bakımından politikaların oluşturulması gerekmektedir. Bu geniş kapsam içinde biyolojik çeşitlilik, su, enerji, atıklar, somut ve somut olmayan kültürel kaynaklar, turizmin ekonomik etkilerinden yerelin daha fazla katkı alması ve turizm hareketliliğinin yerel yaşam kalitesini artırması gibi birçok başlık dikkate alınmalıdır. Bölgedeki turizm etkinlikleri kapsamında

tüketime sunulan gastronomi ve bir kısmı hediyeelik eşya olarak da kullanılabilen kültürel ürünlerin yerel karakterli olması, turizmde kadın istihdamının desteklenmesi, yerel tarım faaliyetleri ile turizmin entegrasyonunun sağlanması, ilin coğrafi etiketli gastronomi ve el sanatları ürünlerine odaklanması gerekmektedir. Yaylalar gibi ildeki hassas ekosistem alanları ile tahribata açık doğal ve tarihî alanların ivedilikle tespit edilmesi ve bu alanların koruma altına alınması gerekmektedir. Boğalı, Akdağ ve Tavşandağı yaylalarının özellikle sürdürülebilir turizm planlaması yapılmalıdır. Ayrıca ziyaretçilerin yoğun olduğu noktalarda güvenlik kameraları ile kontroller artırılmalıdır. Sürdürülebilirlik kapsamında önlem geliştirmek için destinasyondaki eğitim kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasında sinerji oluşturulmalıdır. Destinasyondaki gerek proje kapsamındaki geliştirme etkinliklerinin gerekse hâlihazırda yürütülen turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirlik bakış açısıyla izlenmesi ve belgelendirilmesi de özel bir anlam taşımaktadır. Bu belgelendirmeler kısa filmler, belgeseller, sunumlar gibi çıktılarla *Amasya Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası* kullanılmaya uygun biçimde dijital ortamlarda yapılmalıdır. Destinasyon için bir diğer hedef, Amasya'nın sürdürülebilir turizm ile ilgili dijital varlığını geliştirmesi ve dijital platformlarda söz konusu varlığının daha etkili tanıtımıdır. Destinasyonda yenilenebilir enerji kaynaklarının üretimine geçilmesi gerekmektedir. Amasya'da kanalizasyon şebekesinin özellikle sel afetlerinde yetersiz kalması, su kirliliği açısından büyük sorun teşkil etmektedir. Bu nedenle alt yapı yatırımlarının çoğaltılması gerekmektedir.

8. Gastronomi Kaynaklarını Etkin Kullanma

Zengin tarihî geçmişi ile çeşitli medeniyetlerin yaşadığı, Osmanlı İmparatorluğu tahtına geçmeleri için şehzadelerin yetiştirildiği Amasya'da mutfak kültürü, bu tarih ve kültür zenginliğinden nasibini almıştır. Amasya mutfak kültürü; kentin İç Anadolu Bölgesi ile Karadeniz Bölgesi'nin geçiş noktasında bulunması nedeniyle bir taraftan Orta Anadolu yemeklerinden etkilenirken diğer taraftan da Karadeniz yemekleri ile çeşitlenmiştir. Ancak gastronomide marka kent olma potansiyeli olan Amasya'nın bu potansiyelini kullanabildiği söylenemez. Bu konuda aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- Amasya Valiliğinin destekleri ile Amasya'da 2008 yılının Temmuz ayında "Osmanlı Saray Yemekleri Yarışması" düzenlenmiştir. Yarışmaya Türkiye'de faaliyet gösteren birçok marka otelin profesyonel aşçıları katılmıştır. Ünlü mutfak şeflerini, gastronomi otoritesi olarak kabul edilen kişileri, mutfak yazarlarını, akademisyen ve seyahat acentesi temsilcilerini buluşturan organizasyon, ulusal basında oldukça ses getirmiş ancak yarışma geleneksel hâle getirilememiştir. Bu yarışmanın geleneksel olarak düzenlenmesi şehrin gastronomi imajına katkı sağlayacaktır.
- Amasya'nın 18 adet coğrafi işaretli ürününün 16 tanesini yiyecek oluşturmaktadır. Amasya şehir merkezinde bir satış ünitesinin oluşturulması, bu ürünlerin farklı bölgelerde de tanınmasını sağlayacaktır.
- Amasya'yı ziyaret eden turistlere yöresel yemeklerin tanıtılması için bu yemeklerin sunulması ve tadılması gerekmektedir. İlde bulunan restoran ve otellerin menülerinde Amasya yemeklerine yer vermeleri sağlanmalıdır.
- Türkiye'de sadece Nevşehir Ürgüp ve Tokat'ta bulunan Gastronomi Uygulama Atölyesi'nin bir benzerinin Amasya'da kurulması, bir taraftan geleneksel yemek kültürünün sürdürülebilirliğinin sağlanmasına katkı sağlayacak, diğer taraftan da yöreye gelen ziyaretçilere Amasya'nın geleneksel mutfağının tanıtılmasına fırsat sunacaktır. Atölyenin mutfak ekipmanlarının oluşturulmasında Merzifon Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren uluslararası mutfak ekipmanları üreticisinden; personel konusunda ise Amasya Üniversitesi Aşçılık Programı akademisyenlerinden destek alınabilir.

9. Dijitalleşme ve Akıllı Turizm Uygulamalarını Etkili Kullanma

Amasya İl Özel İdaresi tarafından OKA desteği ile “Dijital Kent Amasya Projesi” ile “discoveramasya.com” internet sayfası ve “Discover Amasya” dijital kent mobil uygulaması geliştirilmiştir. Amasya'nın tüm tarihî ve turistik yerleri hakkındaki bilgi, fotoğraf ve videolara mobil uygulama ile ulaşılmakta, kullanıcılara yeme-içme ve konaklama önerileri sunulmaktadır. Amasya'ya özgü kültürel, tarihî, doğal alan ve varlıkların görünürlükleri ile tanıtımı için proje kapsamında tek tip, karekodla uyumlu tabelalar oluşturulmuştur. Tabelalardaki karekodun uygulamaya okutulmasıyla kültürel ve tarihî öğelerle ilgili bilgi edinilebilmektedir.

Ancak bu uygulamanın tanıtımı oldukça yetersizdir. Özellikle münferit olarak Amasya'ya gelen ziyaretçiler için oldukça faydalı olabilecek bu uygulamanın otopark, restoran gibi şehrin çeşitli noktalarında tanıtımının yapılması gerekmektedir. Ayrıca uygulamanın güncellenmesi gerekmektedir ve uygulamaya Türkçe ile İngilizceye ilave olarak dil seçenekleri eklenmelidir.

Amasya'ya özellikle çevre bölgelerden münferit olarak gelen ve şehri gezen turistler de bulunmaktadır. Bu turistler için şehirde elektronik rehber sistemlerinin kurulması faydalı olacaktır. Tarihî ve turistik yapıların numaralandırılarak çoklu dil seçeneği ile rehberlik sistemlerine yüklenmesi ile şehri münferit olarak ziyaret eden turistlerin hem doğru bilgi edinmesi sağlanacak hem de bu sistemlerin kiralama ücreti ile gelir elde etme şansı yakalanacaktır.

10. Tematik Rotalar Geliştirme

Amasya kent merkezinde oluşturulabilecek bir rotada; Yalıboyu Evleri, Harşena Dağı ve Pontus Kralları Kaya Mezarları, Amasya Kalesi, II. Bayezid Külliyesi, Hazeranlar Konağı, Burmalı Minare Camii, Amasya Arkeoloji Müzesi, Şehzadeler Müzesi, Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Müzesi, Mınyatür Amasya Müzesi, Saraydüzü Kışla Binası, Millî Mücadele Müzesi, Ferhat ile Şirin Aşıklar Müzesi, Çakallar Tepesi, Pirlar Parkı, Aynalı Mağara, Yıldız Hamamı, Amasya Saat Kulesi, Saraçhane Camii, Büyük Ağa Medresesi, Çilehane Camii, Mehmet Paşa Camii, Kumacık Hamamı, Köprübaşı Camii, Gök Medrese Camii, Kapı Ağa (Büyük Ağa) Medresesi, Amasya Alçak Köprü, Amasya Bedesteni, Ferhat Su Kanalı, Künc Köprü, Yörgüç Paşa Camii, Halifet Gazi Türbesi ve Camii, İstasyon Köprüsü, Torumtay Türbesi, Şehzade Yolu, Sofular Camii ve Sofular Mahallesi, Çelebi Mehmet Medresesi, Çağlayan Köprüsü, Kiları Süleyman Ağa Camii, Mustafa Bey Hamamı gibi turistik yerlerin bulunması gerekmektedir. Bu rota, tarihî ve kültürel zenginlikleri bünyesinde barındırmaktadır. Şehir merkezine yönelik yapılacak kültür turları içinde ideal özellikte olup, bir gecelik konaklama gerektirmektedir. Amasya'nın gastronomik değerlerinin konaklama yapılan yerlerde turistlere sunulması ayrıca önem arz etmektedir. Kültür turları veya kente gelen münferit turistlerin takip edebileceği tur rotalarının oluşturulması hem kentte turizm hareketliliğini planlı hâle getirecek hem de kentin tüm değerlerinin görülmesi ve deneyimlenmesine imkân sağlayacaktır. Ayrıca konaklamaların çekici hâle getirilmesi için destinasyonun kültürel değerlerinin akşam yemeklerinde ön plana çıkarılması oldukça önemlidir. Bunun için de kentteki gastronomik değerlere yönelik bir envanter çalışmasının yapılması gerekmektedir. Envanter çalışmasının ardından, kentte yiyecek ve içecek hizmeti veren ve konaklama işletmeciliği yapan tüm işletmelerle istişare ve eğitim faaliyetleri başlatılmalıdır. Ancak bu sayede kent merkezli tematik rotaların işlevselliği sağlanabilir.

Amasya, doğal kaynaklarıyla turizm faaliyetlerine elverişli bir destinasyondur. Yedi Kuğular Kuş Cenneti, ornitoloji temalı rota oluşumu için ideal bir doğal kaynaktır. Amasya merkeze 30 kilometre uzaklıktaki Suluova'da bulunan Yedi Kuğular Kuş Cenneti, ilçeden 9 kilometre uzaklıktadır. Kent merkezi turistik gezisinin ardından, ikinci gün planında bu destinasyona yer verilebilir. Diğer bir bakış açısıyla, doğaseverler ve ornitoloji turizmi odaklı seyahat yapanlar için kullanılabilir bir destinasyondur. Yedi Kuğular Kuş Cenneti, 352'den fazla kuş türüne ev sahipliği yapan ve bu bakımdan birçok zengin değere sahip, turistik bir alandır. Konaklama vb. aktiviteler destinasyonun sürdürülebilirliğinin bozulmaması için burada yapılmamaktadır ancak kent merkezine yakın olması nedeniyle güneybirlik olarak kullanılacak bir alandır.

Amasya, termal turizmde avantajlı bir konumdadır. Zira kentte iki tane kaplıca bulunmaktadır. Amasya merkeze 37 kilometre uzaklıktaki Terziköy Kaplıcaları ve Hamamözü Arkutbey Kaplıcaları, şehir merkezine 90 kilometre uzaklıktadır. Ayrıca Hamamözü ilçesinde bulunan Arkutbey Kaplıcaları'nda 138 yatak kapasiteli bir konaklama tesisi bulunmaktadır. Yine Terziköy Kaplıcaları'nda beş yıldızlı bir konaklama tesisi bulunmaktadır. Amasya'nın bu iki kaplıcası, termal turizm faaliyetlerinde kullanılabilir. Termal turizm turları düzenleyen acenteler ile anlaşmalar sağlanarak grup veya münferit turist taleplerine yönelik hizmet verilmelidir.

Amasya destinasyonu çeşitli yaylalara sahiptir. Kabaoğuz, Tavşandağı, Akdağ, Sarıçiçek, Destek, Boğalı, Çatalçam ve İnegöl yaylaları destinasyondaki başlıca yaylalardır. Bu yaylalar arasında kurulacak bağlantılar sayesinde, bir haftalık yahut 3-4 günlük yayla turizmi rotası oluşturulabilir. Yaylalara giderken yiyecek ve içecek ihtiyacını karşılayabilecek yerler ve konaklanabilecek alanlar belirlenebilir. Özellikle ev pansiyonculuğu gibi konaklama hizmetlerinden faydalanılarak yerel ve ulusal turlar için rotalar oluşturulmalıdır.

11. Kent Peyzajını Düzenleme ve Rekreatif Alanları Artırma

Sultan II. Bayezid Külliyesi dışında, hemen hemen her noktada, her tarihsel alanın etrafında kent peyzajı ve rekreatif alanlarla ilgili ilde ciddi sıkıntıların olduğu söylenebilir. Eserlerin tamamına yakınının çevresinde silüet bozukluğu ve karmaşıklıkta bulunmaktadır. Tarihî yapıların etrafında yapılması gereken peyzaj düzenlemelerine ilave olarak şehirde atılması gereken adımlarla ilgili öneriler şu şekildedir:

- Hatuniye Mahallesi'nde sokak sağlıklılaştırmasının tamamlanması gerekmektedir. Mahalledeki yapıların büyük çoğunluğu, tescilli tarihî eser olduğundan bu konuda Anıtlar Kurulu ile iş birliği yapılmalıdır. Mahallenin alt yapısı, aydınlatması, zemin döşemesi ve bina cepheleri tarihî dokuya uygun hâle getirilmelidir. Mahalledeki hediyelik eşya dükkânları ve diğer satış ünitelerinin dağınık görüntülerine son verilmesi, görsel bütünlük açısından önemlidir.
- Hatuniye Mahallesi'nde yıllardır çözülemeyen araç trafiği sorunu bulunmaktadır. Tek araç genişliğindeki yolda, araç geçtiğinde yayalar oldukça zor durumda kalmaktadır. Bu yolun tamamen trafiğe kapatılması zaman zaman denenmiş ancak otellerin büyük çoğunluğunun bu bölgede toplanması, bu uygulamanın sürekliliğini engellemiştir. Mahallenin girişinde bir polis kontrol noktası bulunmaktadır. Bu yolun genel araç trafiğine kapalı tutulması, otel rezervasyonu olan araç sahiplerine ise tek seferlik eşyalarını bırakmaları amacıyla geçiş hakkı tanınması çözüm olarak düşünülebilir.
- Kral Kaya Mezarları'na çıkış zordur ve yukarıdan taş düşmesi gibi çeşitli tehlikeler söz konusudur. Buraya Alan Yönetim Planı'na uygun, saydam, silüeti engellemeyen asansör yapılması, ziyaretçilerin bu alana daha rahat çıkmalarını sağlayacaktır. Üst kısımda ise Kızlar Sarayı bölümünde bir "Turist Karşılama Merkezi"nin oluşturulması, tanıtım tabelalarının yerleştirilmesi ve kadın-erkek tuvaletlerinin yapılması turist konfor ve memnuniyetini artıracaktır.
- Açık hava müzesi olarak değerlendirilen Amasya'ya Yeşilirmak boyunca bakıldığında, bir tarafta tarihî Yalıboyu Evleri diğer tarafta ise şehrin yeni yapılanması görülmektedir. Bu kısımda çeşitli kamu binaları, banka şubeleri, kafe ve restoranlar bulunmaktadır. Bu kısımda yer alan yapıların da Yalıboyu Evleri ile görüntü bütünlüğü sağlaması için dış cephe giydirmeleri ile tarihî dokuya uygun hâle getirilmesi şehrin atmosferini değiştirecektir.
- Harşena Dağı, çok renkli aydınlatma uygulaması ile 2009 yılından beri aydınlatılmaktadır. Bu aydınlatmaların bazı kısımlarında arızalar bulunmaktadır ve bu durum görüntü bütünlüğünü

olumsuz etkilemektedir. Bu arızaların ivedilikle giderilmesi ve UNESCO Dünya Mirası için başvurusu yapılan alanda tek renkli aydınlatmaya geçilmesi gerekmektedir.

12. Deneyimsel Turizm Uygulamalarını Artırma

Amasya’da, yöresel yiyeceklerin sunulduğu mekânlar sınırlı düzeydedir. Sofular Mahallesi’nde coğrafi işaretli gastronomik ürünlerin hazırlandığı yere ek olarak, belediye tarafından bir “Gastronomi Konağı”nın oluşturulması önerilmektedir. Konakta sunulacak yöresel yiyeceklerin envanterinin çıkarılması için gastronomik kimlik çalışmasının ilde bulunan akademisyenler, yerel yönetimler ve yerel sakinlerin iş birliğinde ivedilikle yapılması gerekmektedir.

Ferhat ile Şirin hikâyesine yönelik yapılan müzede, hikâyeyi anlatan özel videolar sunulmalıdır. Ayrıca özel bir odada sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik kullanılarak, Ferhat ile Şirin’in hikayesi ziyaretçilere deneyimletilmelidir. Sabuncuoğlu Şerefeddin’in tıbbi tespitlerini anlatan videoların, görsellerin ve yine sanal gerçeklik kullanılarak bazı tedavi yöntemlerinin ziyaretçilere aktarılabilceği deneyimsel ürünlerin geliştirilmesi ve bunların Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi’nde sunulması önerilmektedir. Dünyanın ilk coğrafyacısı ünvanına sahip Strabon’un coğrafya kitabının sergilendiği, bilgi içerikli yazılar, görseller, videolar ve dönemi canlandıran sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik özelliklerinin kullanıldığı özel odalar oluşturulmalıdır.

Amasya’da hâlihazırda yapılan 12-22 Haziran Amasya Uluslararası Atatürk Kültür ve Sanat Festivali’ne ilin coğrafi işaretli gastronomik ürünlerinin dâhil edilmesi, bu bağlamda çeşitli aktivitelerin yine festival içinde gerçekleşmesi (yarışmalar) önerilmektedir. En iyi yöresel yemeklerin yanı sıra en iyi dönemi anlatan tiyatro senaryolarına dair yarışmalar düzenlenebilir. Kiraz Festivali’ne ise kiraz ürünlerine yönelik yöresel yemek yarışması eklenebilir. İlçe yönetimlerinin en belirgin ürünlerine yönelik temalı aktiviteleri, yaylalarda yapılan festivallere entegre etmesi gerekmektedir. Tarım turizmi kapsamında ekoturizm köyünün kurulması ve yöresel kıyafetlerle geçmiş dönemin ziyaretçilere yansıtıldığı bir yiyecek-içecek aktivitesi veya konaklama deneyiminin bu köyde sunulması önerilmektedir. Aynı zamanda kiraz toplama, elma toplama veya lavanta hasadı gibi tarımsal aktiviteler de bu deneyime eklenmelidir. Bu tür aktiviteler paket tur şeklinde gerçekleştirilirse daha programlı olacaktır.

Mithridates İmparatorluğu’nu simgeleyen Amasya merkezde bulunan Harşena Dağı’nın ilgili tepesinde, dönemin ritüeli olan dört tepede dört ateş yakma senaryosunun sergilenmesi önerilmektedir. Ayrıca Harşena Dağı’nın tepesinde hologram şeklinde dönemin imparatorluğunun canlı sergilenmesi (dönemsel kıyafetlerle, imparatorluk hikâyelerinden kesitlerle) bölgenin tarihinin aktarılması açısından önerilmektedir. Halifelikle ilgili eserlerin, Osmanlı Dönemi’ne ait değerlerin veya eski uygarlıkları simgeleyen değerlerin gümüş işleme, çinicilik veya Amasya’da çıkartılan Amasya beji mermerinden hediyelik eşya olarak hazırlanması önerilmektedir. Hediyelik eşyaların turistler tarafından hazırlanabileceği bir sokak ve deneyimsel alanların oluşturulması önerilmektedir. Amasya’da geçmişten günümüze çay için semaver kullanımı mevcuttur. Semaver kullanımının yaşatılması ve turistlere aktarılması için şehir içinde bulunan semavercilerin bir araya toplandığı “Amasya Semaverciler Çarşısı”nın kurulması ve bu çarşıda semaver yapımının turistlere deneyimletilmesi önerilmektedir.

Amasya’da geleneksel olarak oynanan Simsim halk oyununun, tematik rotalara eklenerek belirli bölgelerde ziyaretçilere sunulması önerilmektedir. Özellikle Çakallı Tepesi’nde kısa tur molaları oluşturulmalı ve bu mola esnasında Simsim oyununun sergilenmesi önerilmektedir. Ek olarak Amasya’da faaliyet sürdüren otellerin lobilerinde semaver, özel çiniler, Amasya beji mermerinden yapılmış ürünler gibi kentin dokusunu anlatan eşyalara yer verilmesi önerilmektedir. Bu sayede insanların kentin dokusunu konakladıkları otellerde hissetmeleri ve deneyimlemeleri mümkün olacaktır.

13. Nitelikli Hediyelik Eşya Envanterini Geliştirme

Çinicilik, destinasyondaki çarşıda bazı esnaflar tarafından hediyelik eşyalarda kullanılmaktadır. Çinicilikte kentin kültürel ve tarihî dokusunu ön plana çıkaracak ürünlerin hazırlanması önerilmektedir. Ayrıca çinicilikte olduğu gibi gümüş işleme hediyelik eşyaların da artırılması ve geçmiş dönemi anımsatan ve Amasya ile bağ kuran motiflerin olduğu hediyelik eşyaların hazırlanması önerilmektedir. Ek olarak tezhip ve hüsnühat motifleriyle hazırlanan ürünlerin hediyelik eşya olarak sunulması önerilmektedir. Bu tip hediyelik eşyaların hazırlandığı belirli sokakların oluşturulması, geliştirilmesi ve esnafın desteklenmesi gerekmektedir. Bu sokakların kültür turlarının programına mutlaka dâhil edilmesi önerilmektedir.

Semaverden çay içme, Amasya kültüründe önemli bir yer tutar. Semaver, Amasya’da önemli bir kültürel değerdir. Dolayısıyla “Amasya Semaverciler Çarşısı”nın kurulması ve kültür turlarının programına dâhil edilmesi gerekmektedir. Semaver, Amasya’da en belirgin hediyelik eşya hâline getirilmelidir.

Gastronomi ürünlerinin Sofular Mahallesi’nde oluşturulan Coğrafi İşaretli Ürünler Müzesi’nde sergilenmesinin yanı sıra hediyelik eşya olarak satılabilecek nitelikte hazırlanması ve çinicilik, gümüş işleme ve Semaverciler Çarşısı’yla yan yana oluşturulması gerekmektedir. Elma çayı, elma kolonyasının yanı sıra kiraz, elma ve lavantadan alternatif hediyelik eşyaların oluşturulması önerilmektedir. Hediyelik eşya çeşitlerinin artırılması için hediyelik eşya hazırlama yarışmaları düzenlenebilir ve alternatif fikirlerin oluşması sağlanabilir. Gastronomik ürünlerden özellikle Amasya çöreği, “Hediyelik Eşyanı Kendin Hazırla” gibi bir proje kapsamında deneyim ön plana çıkarılarak turistlere hazırlanabilir ve bu deneyim satılabilir.

Amasya’nın coğrafi işaretli ürünlerinden Amasya beji mermerinden, kentin tarihî ve kültürel dokusunu simgeleyen hediyelik eşyalar hazırlanmalıdır. Mermerden hediyelik eşya hazırlama atölyeleri kurulmalı ve çinicilik, gümüş işleme, Semaverciler Çarşısı ve gastronomik ürünler atölyelerinin yanında konumlandırılmalı ve ürünleri de yine aynı alanda pazarlanmalıdır.

14. Amasya Harşena Dağı ve Pontus Kral Kaya Mezarları’nın UNESCO Dünya Mirası Listesi’ne Alınmasını Sağlama

Yeşilirmak kıyısındaki Yalıboyu Evleri’nin üst kısmında yer alan Harşena Dağı oldukça merkezî konumdadır. Dağın üzerinde yer alan Pontos (Mithradat) Krallığı Kaya Mezarları, Harşena Dağı’nın peyzajına eşsiz bir görüntü katmaktadır. Osmanlı Konakları, Kral Kaya Mezarları ve Yalıboyu Evleri’nin tümünün Harşena Dağı’nda aynı alanda görülmesi, panoramik görüntü oluşturmakta ve ziyaretçilerin oldukça ilgisini çekmektedir.

Kral Kaya Mezarları bunca zamana ve diğer koşullara rağmen oldukça iyi korunmuş durumdadır. Bu özelliği ile haklarında çok fazla arkeolojik bilgi bulunmayan Pontos Krallığı ve Krali İstirahatgâhı’nı ortaya koyacak özelliğe sahiptir. Harşena Dağı bu özelliği bakımından oldukça önemlidir.

Pontos Kral Kaya Mezarları ve Harşena Dağı, 2015 yılında UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi’ne alınmıştır. Amasya Harşena Dağı ve Pontus Kral Kaya Mezarları Alan Yönetim Planı’nın hazırlanmasına ve UNESCO Dünya Mirası Kalıcı Listesi’ne girmesi için müracaat dosyası hazırlama çalışmalarına 2020 yılından itibaren başlanmıştır. Alan Yönetim Planı (2022-2027) hazırlanmış olup Dünya Mirası Müracaat Dosyası, 2023 yılının Temmuz ayı itibarıyla T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına teslim edilmiştir.

Amasya’da yer alan paydaşlar, UNESCO Dünya Mirası Kalıcı Listesi’ne girebilmek için başta Alan Yönetim Planı ve müracaat dosyasını hazırlamak üzere çalışmalarını tamamlamışlardır. Bakanlık tarafından UNESCO’ya sunulacak dosyalar arasından Amasya Harşena Dağı ve Pontus Kral Kaya

Mezarları'na öncelik verilmesi için gerekli girişimlerin yapılması ve sürecin hızlandırılması oldukça önemli görülmektedir.

15. Beyler (Beğler) Sarayı'nı Turizme Kazandırma

Osmanlı tarihine yön veren birçok şehzade Amasya'da yetişmiştir. Bu nedenle Amasya, Osmanlı tarihinde olduğu gibi günümüzde de "Şehzadeler Şehri" olarak tanınmaktadır. Amasya'yı ziyaret eden yerli ve yabancı turistler de şehzadelerin yaşantılarına yönelik şehirde izler aramakta, ikamet ettikleri yerleri merak etmektedir. Çelebi Sultan Mehmet tarafından 1398 yılında Amasya'da yaptırılan Beyler (Beğler) Sarayı, Osmanlı tarihinde önemli bir yere sahiptir. II. Murad ve Yavuz Sultan Selim bu sarayda doğmuş, II. Bayezid, Şehzade Ahmet, III. Murad ve Şehzade Mustafa şehri bu saraydan yönetmiş, Kanuni Sultan Süleyman Amasya Antlaşması'nı bu sarayda imzalamıştır. Ancak Beyler (Beğler) Sarayı günümüze dek korunamamıştır. Sarayın harabeleri Saraydüzü mevkinde, askerî alan içerisinde yer almaktadır. 2018 yılında dönemin Amasya Valisi tarafından sarayın aslına uygun şekilde tekrar yapılması konusunda çalışmalar başlatılmış ancak sonuca ulaştırılamamıştır. Bu alanda askerî makamlardan gerekli izinler alınarak ve tahsis sağlanarak yapının tekrar ortaya çıkartılmasının ya da aslına uygun şekilde yeniden inşa edilmesinin, Amasya'nın "Şehzadeler Şehri" kimliği ile bütünleşmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bununla birlikte yapının yer aldığı Saraydüzü mevki, Sofular Mahallesi'nde yer almaktadır. Geleneksel Osmanlı mahalle yapısının görüldüğü Sofular; kentsel sit alanı olarak ilan edilmiş, sokak sağlıklılaştırması yapılmış, evlerin dış cepheleri ile sokak dokusu iyileştirilmiş, alternatif bir gezi ve ziyaret rotası oluşturulması hedeflenmiştir. Beyler (Beğler) Sarayı'nın bu alanda turizme kazandırılmasının; Sofular Mahallesi ile düşünüldüğünde şehre gelen turistlerin yoğunlaştığı ancak çok fazla vakit geçirmediği, 950 metrelik Yalıboyu güzergâhına ciddi bir alternatif oluşturacağı ve yeni bir rota olarak destinasyonun turizm çeşitliliğine ciddi katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

16. Kent Müzesi Kurma

Amasya, önemli bir tarihî mirasa sahip şehirlerimizden birisidir. Bu denli köklü bir tarihin, geleneklerin, örf ve âdetlerin, el sanatlarının yok olmasını engellemek ve geleceğe aktarmak için şehirdeki en önemli eksikliklerden birisi "Kent Müzesi"nin bulunmamasıdır.

Amasya Valiliği koordinesinde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Müze Müdürlüğü, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı, Amasya Belediyesi ve Amasya Üniversitesi iş birliği ile Amasya Kent Müzesi'nin kurulması için 2019 yılında bir komisyon kurulmuş ve kent kimliğini temsil eden birtakım eşyaların toplanması gibi çalışmalarda da bulunulmuş ancak bu çalışma sonuca erdirilmemiştir. Belirli bir noktaya getirilen bu çalışmaların tekrar başlatılması ve Amasya Kent Müzesi'nin kurulmasının, şehrin kültürünün tanıtılmasına ve hem kent markalama süreçlerine hem de kent ekonomisine olumlu etkileri olacaktır.

17. Hazeranlar Konağı Sergi Konseptini Yenileme

Hazeranlar Konağı, Defterdar Hasan Talat Efendi tarafından 1865 yılında yaptırılmıştır. Konak, Osmanlı Dönemi yöresel mimarisinin günümüzde görülebildiği, şehirdeki önemli yapılarıdır. T.C. Kültür Bakanlığınca 1976 yılında satın alınan konak, restore edildikten sonra "Müze Ev" olarak 1984 yılında hizmete açılmıştır.

Hazeranlar Konağı teşhirinde 355 civarında eser kullanılmıştır. Dönemsel kıyafetler, yöresel halılar, konakta kullanılan mutfak araç-gereçleri ve çeşitli ziynet eşyaları sergilenmektedir. Ancak zaman içerisinde yapılan küçük düzenlemelerin haricinde, konak uzun yıllardır aynı konseptte ziyaretçi

beklemektedir. Gerek internet ortamında yapılan ziyaretçi yorumları incelendiğinde gerekse de ziyaretçilerin müze görevlilerine geri dönütleri değerlendirildiğinde, Hazeranlar Konağı'nın bu hâliyle bir orijinalliğinin olmadığı, Türkiye'nin her yerinde benzerlerinin bulunduğu, kısa sürede ziyaretin tamamlandığı gibi olumsuz görüşlere rastlanmaktadır.

Müzecilik anlayışında yaşanan köklü değişimlere uygun bir modern anlayışla Hazeranlar Konağı'nın sergi konseptinin yenilenmesi gerekmektedir. Eserlerin sağlıklı şekilde korunmasını sağlayan vitrinlerin ve bilgilendirme levhalarının dikkat çekici hâle getirilmeleri, ziyaretçilerin de katılabileceği atölye faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, sanal müzecilik uygulamaları sayesinde ilgili dönemdeki konak yaşantısının canlandırılması gibi düzenlemeler ile sergi konseptinin yenilenmesi ziyaretçi sayısını artırmaya yardımcı olacaktır. Ayrıca konağın alt katı sanat galerisi olarak kullanılmakta, bu alanda müzeden bağımsız sergiler düzenlenmektedir. Bu bölümün de müzeye katılması, bütünlük sağlaması açısından önemli görülmektedir.

18. Karavan Turizmini Geliştirme

Amasya hem doğal çevresi hem de tarihî yapıları ile karavan ile seyahat edenlerin ilgisini çeken bir konumdadır. Başta Yedi Kuğular Kuş Cenneti çevresi ve Borabay Gölü çevresi olmak üzere bölgede kamp kurmaya elverişli alanlar mevcuttur. Amasya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden alınan bilgilere göre 2022 yılında yerli ve yabancı 500'den fazla karavan, Amasya'da konaklamıştır. Avusturya ve İngiltere başta olmak üzere yabancı turistlerin Müdürlüğe ulaşarak karavanları ile şehre gelmek ve park alanları hakkında bilgi istedikleri, Müdürlük yetkilileri tarafından belirtilmektedir. Amasya; özellikle Covid-19 salgınından sonra yerli turistler tarafından da ilgi gösterilen karavan turizminden potansiyeline uygun yararlanamamaktadır.

Karavan turizmini geliştirme amacıyla yapılması gerekenler şöyle sıralanabilir:

- Şehri panoramik olarak gören bir yerde karavan parkı oluşturulmalıdır. Karavan ile seyahat eden turistler kendilerine cazip gelen, görmek istedikleri rotalara seyahat etmektedir. Bu rotalarda da konaklama yapabilmek için kendilerini güvende hissedecekleri karavan parklarını tercih etmektedir. Bu parkların manzaralarının çekici olması, tarihî ve turistik mekânlara yakınlıkları ise bu turistlerin tercihlerini etkilemektedir. Yakın geçmişte Amasya Belediyesi tarafından 13 adet karavan kapasiteli bir Karavan Park Projesi başlatılmış ancak alan başka bir amaçla kullanım için tahsis edilmiştir. Konunun önemi ve karavan turizminin Amasya'ya muhtemel getirilerinin önemi vurgulanarak yeni bir karavan parkı oluşturulması için Amasya Belediyesi nezdinde girişimde bulunulmalıdır.
- Karavan parkı oluşturulduktan sonra Ulusal Kamp ve Karavan Federasyonu bilgilendirilerek Amasya'ya davet edilmeli ve yerinde tanıtım yapılmalıdır.
- Kamp rotaları oluşturulmalı, bu konuda materyaller hazırlanmalıdır.
- Kamp ve karavan turizmi turistlerinin sosyal medya ve internet ortamında birbirleri ile iletişimde oldukları çeşitli topluluklar ve forumlar bulunmaktadır. Karavan parkı, kamp alanları, kamp rotaları hakkında bu alanlarda bilgilendirmeler yapılmalıdır.

19. Termal Turizm Olanaklarını Geliştirme

Amasya, Orta Karadeniz Bölgesi'nin önemli sıcak su kaynaklarına sahip bir bölgedir. Şehir merkezine 36 kilometre uzaklıktaki Terziköy, 13 kilometre uzaklıktaki Gözlek ve Amasya'ya 90 kilometre, Çorum'a ise 43 kilometre uzaklıktaki Hamamözü öne çıkan termal turizm alanlarıdır.

Terziköy termal suyunun, birtakım hastalıkların olumsuz etkilerinin azalmasına iyi geldiği bilinmektedir. Bölgede 1 adet 5 yıldızlı termal otel hizmet vermektedir ve Terziköy bu tesis ile anılmaktadır. Bölgede yeni yatırımların teşvik edilmesi rekabeti artıracaktır.

Hamamözü'nde bulunan Arkut Bey Kaplıcası'nın içerisinde hamam ve küçük bir havuz yer almaktadır. Ayrıca Arkut Bey Kaplıcası haricinde Hamamözü'nde 138 yatak kapasiteli bir adet de termal otel bulunmaktadır. Termal tesisteki kaplıca suyunun da Terziköy'de olduğu gibi birçok hastalığın olumsuz etkilerinin azalmasında faydası olduğu bilinmektedir.

Amasya şehir merkezine en yakın konumda olan Gözlek'te ise Amasya Belediyesi tarafından işletilen bir termal turizm tesisi yakın bir geçmişe kadar hizmet vermekteyken, bu tesis kapatılmış ve binası da yıkılmıştır. Termal turizm potansiyeli yüksek olan bu bölgeye yeni bir yatırımın çekilmesi ve teşvik edilmesi öncelik verilmesi gereken konuların başında gelmektedir.

Termal turizme uygun mevcut alanların ve tesislerin haricinde ise Şubat 2021'de OKA tarafından bir fizibilite raporu hazırlanarak "Amasya İli Termal Turizm Kompleksi Projesi" gündeme getirilmiştir. Proje kapsamında, Amasya'nın nüfus bakımından en büyük ilçesi ve kara yolu geçiş güzergâhı olan Merzifon'da, termal otel ve alışveriş merkezi yapılması amaçlanmaktadır. Tesisin konum itibarıyla Samsun, İstanbul ve Ankara kara yolu güzergâhlarının kesiştiği bir noktada olmasından dolayı yolda olanlar için de önemli bir dinlenme tesisi özelliği taşıyacağı raporda belirtilmiştir. Bu özelliği ile Afyon'a önemli benzerliği bulunan söz konusu proje alanı, Amasya şehir merkezine 45 kilometre mesafedeyken, Merzifon Havaalanı'na ise birkaç dakika mesafededir. Bu proje için yatırımcı bulunması ve projenin hayata geçirilmesinin sağlanması için gerekli girişimlerde bulunulmalıdır.

20. Amasya Musiki Cemiyeti'ni Turizm Ürünü Olarak Kullanma

Türkiye'nin ilk musiki cemiyetlerinden olan Amasya Musiki Cemiyeti'nin birçok müzisyen ve bestekârın yetişmesinde en önemli paya sahip olduğu söylenebilir.

Kuruluş tarihi net olarak bilinmese de arşiv belgelerinden Giriftzen Asım Bey tarafından 1913 yılında kurulduğu değerlendirilen cemiyet, bir dönem faaliyetlerine ara vermek zorunda kalmış olsa da 1983 yılında Amasya Belediye Konservatuarı adı altında tekrar çalışmalarına başlamıştır. Türkiye'nin ilk musiki cemiyetlerinden birisi olan müzik topluluğu, gerçekleştirdiği konserlerin yanı sıra her yaş grubundan öğrencisiyle her yıl yüzlerce kişiye müzik eğitimi vermektedir.

Amasya Musiki Cemiyeti'nin turizm ürünü olarak kullanılması için öneriler şu şekildedir:

- Haftanın belirli gün ve saatlerinde Bimarhane avlusunda yerli ve yabancı turistlere konserler düzenlenebilir. Bimarhane, hastaların müzikle tedavi edildiği Anadolu'daki ilk hastane olma özelliğini taşımaktadır. Bir dönem konservatuvar faaliyetleri yürütülen ve şu anda tıp müzesi olarak kullanılan yapı; akustik, sahne düzeni ve oturma alanı ile ziyaretçilere hem müzik hem de tarihî atmosferi tenefüs etme açısından eşsiz bir deneyim sunacaktır. Konum olarak şehir merkezinde bulunan yapı, tur otobüsleri park alanına da 25 metre mesafededir. Bu konumu sayesinde turist kabilelerinin şehirde müzikle karşılaşması, destinasyona eşsiz bir özellik katacaktır.
- 12-22 Haziran Uluslararası Atatürk, Kültür ve Sanat Festivali kapsamında düzenlenen Altın Elma Beste Yarışması, 2018 yılında 14. kez düzenlenmiş ve o tarihten sonra düzenlenmemiştir. Finali TRT'den canlı yayınlanan bu yarışmanın tekrar düzenlenmesi, şehrin imaj ve tanınırlığına önemli katkı sağlayacaktır.

21. Amasya’da Yaşamış Tarihî Karakterleri Tanıtımda ve Turizmde Kullanma

Amasya, tarih boyunca alimler, bilim adamları, sanatkârlar, şairler yetiştirmiş bir kültür merkezidir. Antik Çağ’ın ünlü coğrafyacısı Strabon, Hattat Şeyh Hamdullah, ilk kadın divan şairi olarak bilinen Mihri Hatun Amasya’da doğmuş; 13. yüzyılın en önemli cerrahı ve Fatih Sultan Mehmet’in başhekimlerinden Sabuncuoğlu Şerefeddin burada hasta tedavi etmiştir. Şehzadelerin eğitim aldığı ve bazılarının da tahta padişah olarak gönderildiği Amasya, tarih boyunca çeşitli kültürlerle ev sahipliği yapmış olmasıyla beraber kültürel motiflerden olan Ferhat ile Şirin gibi efsanelere de konu olmuştur.

Amasya’da yaşamış tarihî karakterlerinin isimlerinin verileceği çeşitli etkinliklerin, tiyatral gösterilerin ve canlandırmaların yapılması ve bu unsurların tanıtımda kullanılması kent imajına olumlu etki edecektir. Yapılabilecekler ile ilgili birkaç öneri şu şekildedir:

- Cuma Selamlığı Tiyatral Gösterisinin Düzenlenmesi: Osmanlıda hükümdarın bazı zamanlarda Cuma namazını halkla birlikte bir camide kıldığı ve namazdan sonra da halkın sorunlarını dinlediği, bu merasime de “Cuma selamlığı” adı verildiği bilinmektedir. II. Bayezid Külliyesi’nde her Cuma günleri, oluşturulacak bir tiyatro ekibinin bu seremoniyi sembolik olarak sergilemesi oldukça dikkat çekici olacaktır. Organizasyon hakkında Amasya’ya tur düzenleyen seyahat acentelerinin bilgilendirilmesi, yerel ve ulusal basında haberleştirilmesi ve sosyal medya paylaşımları ile kentin tanıtımına katkı sağlanabilir.
- T.C. Sağlık Bakanlığı nezdinde girişimde bulunularak Uluslararası Sabuncuoğlu Şerefeddin Tıp Kongresi adında her yıl Amasya’da bir kongrenin düzenlenmesi hem şehrin imajına katkıda bulunacak hem de ziyaretçi sayısının artmasına yardımcı olacaktır.

22. Tarım Turizmi Geliştirme

Amasya’nın arazi varlığının yüzde 44,7’si tarım için elverişli konumdadır. Kentin tarımsal yönden ihtiyaçlarının giderilmesinin yanında turistik anlamda popülerliğini artırmak amacıyla tarım turizmine odaklanması gerekmektedir. Son yıllarda butik turizm faaliyetlerinin tüm dünya genelinde arttığı görülmektedir. Dolayısıyla hem kitlesel turizm eylemlerinin önüne geçmek hem de sürdürülebilir turizm faaliyetlerinden faydalanmak amacıyla Amasya’nın tarım turizmi potansiyelini geliştirmesi önem arz etmektedir.

Amasya’da özellikle yoğun biçimde üretilen elma, kiraz ve lavanta tarla/bahçelerinin, ekoturizm temelli olan tarım turizmi bağlamında kullanılması gerekmektedir. Bunun için hasat dönemlerinde turistlerin ilgili ürünleri yerinde görmelerine ve hasada dâhil olmalarına imkân tanıyacak programlar, seyahat acenteleri ile iş birliği içinde geliştirilmelidir. Bunun için belirli rotalarda ev pansiyonculuğu, kamping veya ekoturizm köyü gibi konaklama alanlarının il yönetimlerinin kontrolü altında oluşturulması gerekmektedir. Özellikle Ekoturizm Köyü Projesi oluşturularak potansiyeli olan bir veya birkaç köyün bu bağlamda planlanması, alt yapısının geliştirilmesi, reklam ve tanıtım hizmetleriyle turistlere sunulması gerekmektedir. Ekoturizm köylerinde turistlerin hem ürünlerin hasat etme işlemine dâhil edilmesi hem de köy ortamının sunulduğu otantik bir konaklama imkânının sunulması önerilmektedir.

Tarım arazilerindeki yerel sakinlerin üretime yönelmelerini teşvik etmek için tarım-turizm iş birliğinin uzun vadeli bir planlama kapsamında il yönetimince geliştirilmesi önerilmektedir. Böylelikle yerel sakinlerin de kazanabileceği ve kültürel aktarımın sağlanabileceği bir ortam geliştirilmiş olacaktır. Bu çalışmalar kapsamında yerel üreticilerin ürünlerini sunabileceği, şehir merkezinde çarşıların kurulması ve bu çarşıların kültür turlarına dâhil edilmesi gerekmektedir.

23. Yaylaları Turizme Kazandırma

Kabaoğuz, Tavşandağı, Akdağ, Sarıçiçek, Destek, Boğalı, Çatalçam ve İnegöl yaylaları, Amasya destinasyonunda bulunan başlıca yaylalardır. Öncelikle yaylaların ekosisteminin korunması amacıyla sürdürülebilirlik çerçevesinde İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü iş birliğinde planlama yapılması gerekmektedir.

Özellikle doğa manzarası, ulaşılabilirliği ve bilinirliği ile kentte dikkat çeken Tavşandağı, Akdağ ve Boğalı yaylalarının yayla turizmi kapsamında geliştirilmesi için geleneksel festival ve şenliklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu şenliklere il yönetimi tarafından destek verilmesi ve şenliklerde aktivitelerin zengin tutulması önemlidir. Doğaya saygılı bir anlayış çerçevesinde ve ekosistemi bozmayacak nitelikteki marjinal aktiviteler yayla şenliklerinde gerçekleştirilmelidir. Örneğin, zorbing aktivitelerinin yayla yamaçlarında şenliklerde kullanılması önerilmektedir.

Yaylalarda hem kültür turları kapsamında hem de yayla şenliklerinde kullanılabilmesi amacıyla doğa manzarası güzel olan belirli noktalara bungalov evlerin yapılması önerilmektedir. Ayrıca yine yaylalarda doğaseverlerin kullanabileceği kamping alanlarının oluşturulması önerilmektedir. Şehir merkezinden başlamak üzere uzun ve kısa gibi farklı alternatiflerin sunulduğu, yaylalara yönelik doğa yürüyüşü rotalarının oluşturulması ve il yönetimi tarafından yönetilecek bir sistem üzerinden aktivitelerin belirli periyodlarla yapılması gerekmektedir. Ek olarak doğa master planlarında yer alan endemik türleri bünyesinde barındıran mikro klima havzalarının, ilgili yönetimlerce koruma altında tutulmasına önem verilmelidir.

24. Açık Alan Macera Rotaları Oluşturma

Amasya'da hâlihazırda Akdağ'a kış mevsiminde dağcılar tarafından tırmanış yapılmaktadır. Ayrıca Camitepe Dağı, Karaömer Dağı, Tavşan Dağı ve İnegöl Dağı da tırmanış için elverişlidir. Macera turizmi kapsamında kış mevsiminde tırmanışlar için bu dağlara uygun alt yapının hazırlanması ve rotalarının belirlenmesi önerilmektedir. Derinöz Kanyonu ve Kız Kayası Kanyonları'nda ipli tırmanış için alt yapı çalışmalarının yapılması önerilmektedir. Macera turizmi kapsamında bu kanyonlarda trekking rotalarının oluşturulması ve uygun alanların tespit edilerek ipli tırmanış için elverişli hâle getirilmesi macera turizmi aktivitelerinin gelişimi bakımından önem arz etmektedir.

Amasya'da yaylalar arasında trekking rotaları oluşturulmalıdır. Bu rotaların oluşturulması için doğa sporlarına bağlı uzman ekiplerden yardım alınması ve güzergâhların belirlenmesi gerekmektedir. Güzergâh belirlenirken mola noktaları, yiyecek-içecek tedarik yerleri ve konaklama imkânları da göz önünde bulundurulmalıdır. Konaklama için ev pansiyonculuğundan faydalanılabilir. Yiyecek-içecek için yaylalar arasında bulunan köylerde yaşayan yerel halktan destek alınmalıdır. Böylelikle yerel halkın turizm farkındalığını artırmak mümkün olacakken aynı zamanda yerel halka sosyoekonomik yönden destek olunacaktır.

Amasya şehir merkezinde bisiklet rotalarının oluşturulması önerilmektedir. Ancak bu rotaların kara yolu üzerinde değil de, tehlike arz etmeyen bir şekilde güvenli şeritlerle oluşturulması önemlidir. Bisiklet rotalarının oluşturulmasında alan uzmanlarından faydalanılması (doğa sporcuları) ve yine trekking için hazırlanacak rotalarda olduğu gibi haritalandırılması gerekmektedir. Amasya'da kültürel ve tarihî amaçlı yapılan turizm aktivitelerine mağara gezileri de eklenmelidir. Aynalı Mağara ve Kral Kaya Mezarları bu amaçla gezilecek yerlerdir. Yerel yönetimlerce mağaraların dokusunu korumaya yönelik mutlaka tedbir alınmalıdır.

Amasya'nın doğal manzaralarını ön plana çıkarmak ve kentte turistik aktiviteleri güçlendirmek amacıyla kentin uygun alanlarından olan Çakallı Tepesi'ne teleferik yapılması önerilmektedir. Kentten Çakallı Tepesi'ne ulaşımında teleferik yapımı hem şehir gezilerine olumlu yönde güzellik katacak hem de Çakallı Tepesi'nin seyir terası olarak kullanılmasına fırsat oluşturulacaktır. Böylece Çakallı Tepesi'nin turistik yönden geliştirilmesi ve yeni bir turizm alanının kente kazandırılması mümkün olacaktır.

25. Turist Memnuniyetine Etki Edecek Olumsuz Unsurları Engelleme

Amasya'da turizm sektörüne bağlı faaliyet yürüten işletmelerde çalışan personellerin profesyonel hizmet sunması ve böylelikle kenti ziyaret eden turistlerin memnuniyet düzeyini artırmak için İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Amasya Üniversitesinin ilgili bölüm hocalarının iş birliğinde bir eğitim ekibinin oluşturulması ve hizmet içi eğitimlerin belirli periyotlarda sunulması önerilmektedir. Ayrıca bölgede hizmet veren seyahat acentelerinin ve yiyecek-içecek işletmelerinin müşteri hizmetleri noktasında daha profesyonel olabilmesi amacıyla benzer eğitimlerin verilmesi ve ödüllendirme amaçlı kariyer planlamayı benimseyen sertifikasyon sisteminin geliştirilmesi önerilmektedir.

Turistlerin gezileri sırasında rahatsız olmasına neden olan, Amasya kent merkezindeki çocuk dilencilere yönelik ivedilikle önlem alınması gerekmektedir. Turist güvenliği ve huzurlu bir deneyim olanağının sağlanması için yerel yönetimlerin bu soruna odaklanması önem arz etmektedir.

Konaklama işletmelerinde sürdürülebilirlik ilkesini benimseyecek olanak ve şartların geliştirilmesi ve Bakanlığın uyguladığı "yeşil yıldız" gibi çevreyi koruma politikalarına uyumlu projelerin oluşturulmasının, ziyaretçilerin destinasyona duydukları saygıyı artıracak düşünülmemektedir. Dolayısıyla bu tip sürdürülebilirlik çalışmalarına entegrasyon faaliyetlerinin destinasyonda ivedilikle gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

26. Etkili Bir Turizm Yönetimi Oluşturma ve Tanıtımda Bütünleşik Yaklaşımı Benimseme

2018 yılında hazırlanan Türkiye Turizm Ana Planı'nda, ulusal tanıtım ve pazarlamada markalaşmayı sağlamanın yanı sıra destinasyon özelinde tanıtım ve pazarlama faaliyetlerini yürütecek yapıların oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak ortaya konan ulusal hedeflere uygun biçimde potansiyel ulusal turizm olanaklarını belirleyerek, ulusal çapta tanıtım ve pazarlama etkinliklerini yerine getirmek için 2019 yılında Türkiye Turizm ve Geliştirme Ajansı (TGA) faaliyete geçmiştir. 2021 yılı itibarıyla da T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) eş güdümünde, ulusal ve uluslararası alanda destinasyonların daha etkin tanıtımını destekleyecek İl Tanıtım ve Geliştirme Programı başlatılmış ve bu kapsamda iller bazında İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulları (İTGK) oluşturulmuştur. Böylece kurulan İTGK'ların ulusal eylem planı çerçevesinde ortaya konan ilkeler ve yaklaşım doğrultusunda, ilin turizm tanıtım ve geliştirme etkinliklerini belirlemesi ve bunları koordine etmesi, bir anlamda il sınırlarını kapsayan Destinasyon Yönetim Örgütü olarak çalışması beklenmektedir.

Destinasyon Yönetim Örgütlerinin (DYÖ) temel fonksiyonu, destinasyonun özellikle tanıtım ve geliştirme politikalarını belirlemek ve bu politikaları yerel paydaşlarla koordine ederek yürütmektir. Valiliklerinin ve özellikle Valilik altında İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin öncülüğünde oluşturulan İTGK'ların, DYÖ'lerin uluslararası yapılanmasına uygun şekilde, geniş bir paydaş katılımıyla yönetilmesi gerekmektedir. Bu paydaşlar; destinasyondaki yerel yönetimler, turizm işletmeleri (seyahat acenteleri, konaklama, gastronomi ve rekreasyon işletmeleri vb.) ticari birlikler,

meslek odaları, Bölgesel Kalkınma Ajansı ve uluslararası projelerde rol alabilecek sivil toplum örgütleri, kongre ve bilimsel etkinliklerde rol alan üniversiteler, spor kulüpleri vb. gibi ilde farklı faaliyet alanlarında etkinlikler yürüten yapılar olabilmektedir.

Yalova İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu, tanıtımda DYÖ sorumluluğu ile hareket ederek, Turizm Ana Planı'na uygun ve TGA tarafından ulusal hedeflere uyumlu biçimde ortaya konan *Amasya Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'ndaki başlıkları yerine getirme ve ilin etkili tanıtımını yapma görevini üstlenmektedir. İl bazında birçok kurum ve kuruluş bir taraftan bağımsız biçimde kendi tanıtımlarını yaparken, diğer taraftan da ilin tanıtımına da önemli destek verebilmektedir. Bu noktada bir destinasyonun tanıtımında rol alan ulusal ve özellikle uluslararası ilişkilerde güçlü ağlara sahip paydaşların eş güdüm içinde hareket edebilmeleri önem arz etmektedir. Bu kapsamda Kurul, il tanıtımında rol alabilecek, ilde ticaret, eğitim, çevre, bilim, spor, sağlık, kültür ve sanat gibi farklı alanlarda etkinlik yürüten sivil toplum örgütlerinin, yerel yönetimin, akademinin, turizm işletmelerinin, il idari birimlerinin ve spor kulüpleri gibi kendi faaliyet alanında ulusal ve uluslararası temasları olan ve tanıtımda rol alabilen paydaşların tanıtım çabalarını bütünlük bir plan dâhilinde ele almalıdır. Kurul, her bir paydaşın il tanıtımında etkili rol alabileceği alanları belirlemeli, etki alanları içinde sorumluluklarını paylaşmalı ve bu sayede her bir paydaşın tanıtımdaki rollerinin belirlenen ortak hedef doğrultusunda şekillenmesini sağlayarak bütüncül bir politika benimsemelidir.

DYÖ sorumluluğunda hareket eden Kurul, ildeki turizm potansiyelini ve mevcut kaynakları düşünerek ortaya koyduğu markalaşma hedefi yolunda, destinasyonun tanıtım sloganı, imajı ve marka konumu hedefini, farklı paydaşların eş güdümlü çabaları ile ortak hedefe yöneltmeli ve bu sayede daha hızlı ve etkili sonuç almayı sağlamalıdır.

İsmet İnönü Bulvarı No: 32
06100 Emek, Ankara

Esentepe Mahallesi Büyükdere Cad.
No: 127 Astoria AVM B Blok Kat: 4
34394 Şişli, İstanbul